

OBRAZLOŽENJE

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je pripremila predlog Pravilnika o izmjeni Pravilnika o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa, na osnovu nadležnosti Agencije definisanih članom 11, stav 1 tačke 1 i 16, članom 14 stav 1 tačka 6, a u skladu sa odredbama članova 92, 94 i 95 Zakona o elektronskim komunikacijama („Sl. list CG", br. 40/13, 56/13 i 2/17).

Donošenje ovog Pravilnika je predviđeno Operativnim planom realizacije Plana rada Agencije za 2020. godinu poglavlje II-1. Normativni dio oblast A. Propisi i akta koje donosi Agencija pod tačkom 14 (Izmjene i dopune po potrebi).

Pravilnikom o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa („Sl. list CG", broj 12/14), član 2 stav 1 tačka 2 propisano je: „Materijalne koristi pružanja Univerzalnog servisa su mjerljive koristi koje operator Univerzalnog servisa dobija pružanjem tih usluga kroz direktne i indirektno prihode. Direktni prihodi su prihodi koje operator Univerzalnog servisa direktno fakturiše korisniku Univerzalnog servisa za usluge koje mu pruža. Indirektni prihodi su prihodi ostvareni kroz pozive profitabilnih korisnika ka neprofitabilnim korisnicima Univerzalnog servisa i prihodi od ovih poziva su prihodi operatora Univerzalnog servisa na račun poziva ka neprofitabilnim korisnicima.“

Znači da Operator Univerzalnog servisa u indirektno prihode nije uključivao prihode od korisnika koji koriste infrastrukturu izgrađenu za potrebe Univerzalnog servisa a nijesu korisnici Univerzalnog servisa a koji su značajno veliki.

Crnogorski Telekom je Agenciji dostavio Zahtjev za naknadu neto troška za poslovnu 2018. godinu, kojim je tražena naknada neto troška u ukupnom iznosu od 253.189,97 €. U predmetnom Zahtjevu istakao da je ostvario prihod od pružanja usluge Univerzalnog servisa u iznosu od 2.419,94 €. Prihodi od pružanja usluga Univerzalnog servisa u 2018. godini, se odnose na pozive US korisnika i usluga korišćenja interneta u iznosu od 2.208,08 €, prihode od poziva ostvarenih ka korisnicima Univerzalnog servisa u iznosu od 117,95 € kao i prihode od terminacije poziva prema korisnicima Univerzalnog servisa u iznosu od 93,91 €.

Agencija je od Crnogorskog Telekoma tražila da se u Zahtjevu za naknadu neto troška Univerzalnog servisa za poslovnu 2018. godinu, uključe i prihodi od korisnika koji su ostvarili saobraćaj koristeći radio bazne stanice izgrađene za potrebe Univerzalnog servisa a nijesu korisnici Univerzalnog servisa.

Crnogorski Telekom je dostavio tražene prihode za 2018. godinu u iznosu od 14.674,00 €, a koje je predstavio na sljedeći način:

- prihod od saobraćaja korisnika mobilne mreže koji je ostvaren posredstvom bazne stanice izgrađene za potrebe Univerzalnog servisa koja je za te korisnike dominantna bazna stanica;
- kod lokacija Univerzalnog servisa za koje je od strane Agencije odobren neto trošak samo za upgrade sa 2G na 3G za obračun prihoda uzeti su u obzir samo prihod od internet saobraćaja i
- kod lokacija za koje odobren trošak implementacije 2G+3G tehničkog rješenja, a implementirano je 2G+4G rješenje, napravljena je procjena koji bi prihodi od usluga posredstvom tih baznih stanica bili ostvareni da je bilo implementirano 2G+3G tehničko rješenje naročito kad je prihod od interneta u pitanju. Uzeta je u obzir distribuciju 4G i 3G saobraćaja na nivou mreže operatora Univerzalnog servisa Crnogorskog Telekoma.

Podjela između 4G i 3G internet saobraćaja je ~82% (4G): ~18% (3G), znači 3G saobraćaj je manji oko 4,5 puta).

Kao što je naprijed prikazano Crnogorski Telekom u prihodu od 14.674,00 € nije prikazao prihode od govornog i SMS saobraćaja na lokacijama gdje je vršio upgrade sistema u MZ Medun, Glavni grad Podgorica i MZ Glibači selo Mečavno - Lever Tara, Opština Pljevlja i prikazao je samo 18% prihoda od Interneta na lokacijama u MZ Bijele Poljane, Prijestonica Cetinje, MZ Barice, Opština Bijelo Polje i MZ Vinići, Opština Danilovgrad, što navodi na zaključak da su prihodi od korisnika koji su ostvarili saobraćaj koristeći radio bazne stanice izgrađene za potrebe Univerzalnog servisa a nijesu korisnici Univerzalnog servisa značajno veći od prikazanih.

Agencija je u predlogu Rješenja koje je poslato operatorima na davanje komentara, primjedbi, mišljenja i sugestija odbila iznos od 14.674,00 € i Crnogorskom Telekomu odobrila neto trošak za poslovnu 2018. godinu, u iznosu od 238.515,97 €.

Crnogorski Telekom je dostavio Agenciji komentare na predlog Rješenja u kojima je istakao da Pravilnikom o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa nijesu bili u obavezi da prijave i prihodi od korisnika koji su ostvarili saobraćaj koristeći radio bazne stanice izgrađene za potrebe Univerzalnog servisa a nijesu korisnici Univerzalnog servisa u iznosu od 14.674,00 €. Naime, istakli su da je predmetnim Pravilnikom član 3 stav 3 propisano: „Neto troškovi pružanja pojedinih usluga Univerzalnog servisa se obračunavaju na način da se ukupni troškovi pružanja usluge Univerzalnog servisa umanje za iznos prihoda, materijalnih i nematerijalnih koristi, stečenih od pružanja usluge Univerzalnog servisa.“ Takođe u predmetnom Pravilniku član 2 stav 1 tačka 2 propisuje: „Materijalne koristi pružanja Univerzalnog servisa su mjerljive koristi koje operator Univerzalnog servisa dobija pružanjem tih usluga kroz direktne i indirektno prihode. Direktni prihodi su prihodi koje operator Univerzalnog servisa direktno fakturiše korisniku Univerzalnog servisa za usluge koje mu pruža. Indirektni prihodi su prihodi ostvareni kroz pozive profitabilnih korisnika ka neprofitabilnim korisnicima Univerzalnog servisa i prihodi od ovih poziva su prihodi operatora Univerzalnog servisa na račun poziva ka neprofitabilnim korisnicima.“

Kako je evidentno da u obračunu prihoda operatora Univerzalnog servisa shodno Pravilniku o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa nijesu uključeni prihodi od korisnika koji su ostvarili saobraćaj koristeći radio bazne stanice izgrađene za potrebe Univerzalnog servisa a nijesu korisnici Univerzalnog servisa u iznosu od 14.674,00 €, Agencija je uvažila komentar Crnogorskog Telekoma i donijela Rješenje kojim mu je odobren neto trošak u ukupnom iznosu od 253.189,97 €.

Univerzalni servis je zamišljen da korisnicima omogući pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži i javno dostupnim elektronskim komunikacionim uslugama na fiksnoj lokaciji, čime se omogućava govorna komunikacija i brzina prenosa podataka koja omogućava funkcionalni pristup internetu. Kako se u Crnoj Gori Univerzalni servis omogućava tehnologijom bezžičnog pristupa, odnosno preko radio baznih stanica mobilne telefonije to je potrebno korigovati i način obračuna prihoda koji su definisani u Pravilniku o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa i uključiti i prihode od korisnika koji su ostvarili saobraćaj koristeći radio bazne stanice izgrađene za potrebe Univerzalnog servisa a nijesu korisnici Univerzalnog servisa.

Članom 95 Zakona o elektronskim komunikacijama propisano je da se naknade neto troškova Univerzalnog servisa obezbjeđuju iz doprinosa koji plaćaju operatori čiji je udio u ukupnom godišnjem prihodu u oblasti elektronskih komunikacija veći od 2%, kao i da visinu doprinosa i način plaćanja za pojedinog operatora određuje Agencija, proporcionalno udjelu njegovog prihoda od pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga u ukupnom godišnjem prihodu u oblasti elektronskih komunikacija i da operatori svoj doprinos plaćaju neposredno pružaocu Univerzalnog servisa, u visini i rokovima koje rješenjem odredi Agencija.

Udio veći od 2% u ukupnom godišnjem prihodu sektora elektronskih komunikacija imaju operatori Crnogorski Telekom, Telenor, Mtel i Telemach pa su ovi operatori na osnovu člana 95 Zakona obveznici naknade za pokriće neto troška Univerzalnog servisa.

Kako je propisano Pravilnikom o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa Crnogorski Telekom je ostvario prihod od pružanja usluge Univerzalnog servisa u iznosu od 2.419,94 €.

Evidentno je da je Crnogorski Telekom ostvario i prihode od korisnika koji su ostvarili saobraćaj koristeći radio bazne stanice izgrađene za potrebe Univerzalnog servisa a nijesu korisnici Univerzalnog servisa u iznosu od 14.674,00 €, a koji su značajno veći jer nije prijavio prihode od govornog i SMS saobraćaja na lokacijama gdje je vršio uprade sistema u MZ Medun i MZ Glibači selo Mečavno - Lever Tara i prikazao je samo 18% prihoda od Interneta na lokacijama u MZ Bijele Poljane, MZ Barice i MZ Vinići.

Na ovaj način obračuna prihoda Crnogorskog Telekoma shodno Pravilniku o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa, Crnogorski Telekom je u povlašćenom položaju, a oštećeni su operatori Telenor, Mtel i Telemach čime je narušen Zakon o elektronskim komunikacija kojim je u članu 81 stav 2 propisano da se: „Univerzalni servis pruža na tehnološki neutralnoj osnovi, primjenom načela objektivnosti, transparentnosti, srazmjernosti i nediskriminatornosti i uz što manje narušavanje konkurencije na tržištu.“

Ako se uzme u obzir sve gore navedeno proističe da je neophodno izmijeniti Pravilnik o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa jer treba u članu 2 stav 1 tačka 2 uvrstiti u Materijalne koristi pružanja Univerzalnog servisa i prihode od korisnika koji su ostvarili saobraćaj koristeći infrastrukturu (radio bazne stanice) izgrađene za potrebe Univerzalnog servisa a nijesu korisnici Univerzalnog servisa.

Predloženi tekst Pravilnika je usaglašen sa propisima Evropske Unije. Naime, Evropska Unija je regulisala pitanje Univerzalnog servisa u Direktivi Evropskog Parlamenta 2002/22/EC, donesenoj 07.03.2002. godine, a koja je u zemljama članicama stupila na snagu 25.07.2003. godine, kao i dopunjenom Direktivom Evropskog Parlamenta 2009/136/EC od 25.11.2009. godine.

Članovi u predlogu Pravilnika o izmjeni Pravilnika o metodologiji proračuna neto troška pružanja i visini i načinu plaćanja naknade za finansiranje Univerzalnog servisa, imaju sljedeće značenje:

- Član 1 definiše izmjenu u članu 2 stav 1 tačka 2 Pravilnika;
- Član 2 definiše izmjenu u članu 3 stav 3;
- Član 3 definiše izmjenu u članu 3 stav 6 alineja 4,
- Član 4 definiše stupanje na snagu predloženog Pravilnika.

Za pripremanje teksta Pravilnika o metodologiji proračuna neto troška pružanja i visini i načinu plaćanja naknade za finansiranje Univerzalnog servisa Agencija je koristila sljedeće propise:

- Zakon o elektronskim komunikacijama („Sl. list CG", br. 40/13, 56/13 i 2/17);
- Pravilnik o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa („Sl. list CG", broj 12/14)
- Direktiva 2002/22/EC Evropskog Parlamenta i Savjeta od 07.03. 2002. godine, o Univerzalnom servisu i pravima korisnika u vezi sa elektronskim komunikacionim mrežama i servisima;
- Direktiva 2009/136/EC Evropskog Parlamenta i Savjeta od 25.11.2009. godine, kojom se vrše izmjene i dopune Direktive 2002/22/EK o Univerzalnom servisu i pravima korisnika vezana za mreže i usluge elektronskih komunikacija, Direktivom 2002/58/EK koja se odnosi na obradu

ličnih podataka i zaštitu privatnosti u sektoru elektronskih komunikacija i propisa (EK) br. 2006/2004 o saradnji između nacionalnih tijela odgovornih za sprovođenje zakona o zaštiti potrošača;